

STUDIJNÍ ÚVAHY K OTÁZKÁM MATERIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY

Plukovník Antonín Polášek, major Jan Havelda

Vliv nové organizace armády a zrušení stupně střeleckých sborů bude ve značné míře přínosem pro pružné plánování, organizaci a provedení materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení vojsk vševojskové armády ve všech druzích bojové a operační činnosti.

Zmenšením počtu svazků v armádě sníží se i celkový počet osob a techniky, což bude mít za následek i úměrné ulehčení zásobovací a odsunové péče týlu armády a bude lze uvažovat i o možném snížení počtu armádních týlových útvarů a zařízení.

Zmenšení počtu osob i techniky svazků a útvarů se dále projeví v menší spotřebě materiálních prostředků během armádní operace. Tím se sníží i požadavky na přísun od frontu a při nynější kapacitě dopravních jednotek a útvarů v armádě bude vyřešen i důležitý problém, před kterým týl při všech dosavadních armádních cvičeních stál, to jest stálý nedostatek dopravních prostředků. S touto otázkou bude nutno organizaci vyřešit i další problém. V soudobých operacích klademe důraz na zkracování délky pochodových proudů, které omezují pohyblivost a manévrovost vojsk i týlů a ztěžují úkoly regulační služby.

Při tom až dosud byly armádní týlové útvary a zařízení vybaveny převážně 3t auty, což zejména u dopravních útvarů armády vzhledem ke značným požadavkům na objem přísunu vedlo k vyčerpání řidičů jednotlivých vozidel a k nutnosti zdvojovat obsluhu na úkor plnění úkolů ostatních týlových zařízení i vojsk. Kromě toho neustálý proud dopravních prostředků na armádních automobilních silnicích kladl zvýšené požadavky na jejich údržbu i regulaci.

Tento problém lze vyřešit organizací armádních dopravních útvarů 10t vozidly a u cisternových praporů nahradit 3000 l a 7000 l cisterny 10t sedlovými vozy. Tato organizace dopravních útvarů pak bude umožňovat provedení jednorázového přísunu materiálu ve značném objemu, což zejména v průběhu operace za soudobých podmínek boje je častým požadavkem na týl armády.

Potřeba vyšší tonáže jednotlivých vozidel je pocítována i u dopravních útvarů organicky včleněných do mechanisovaných svazků dosavadního typu, kde zejména tonáž pohyblivých zásob vyžadovala velkého počtu 3t aut. Zvýší se operativnost v řízení týlu z toho důvodu, že až dosud armáda plánovala rozdělení a přísun materiálních prostředků devíti i více svazkům, kdežto za navrhované organizace vševojskové armády bude to prováděno pěti až sedmi svazkům a odpadne péče o sborové útvary.

Zrušení sborových útvarů a tím nutnost vytvořit silnější útvary druhů vojsk na stupni armády se projeví ve snazším plánování přísunu, v lepšímu využití dopravních prostředků, komunikací a nakonec i v obraně a ochraně týlu při využívání sil a prostředků týlu k jejímu organizování. Zmenší se i potřeba týlových kádrů a usnadní se tak jejich doplňování.

Dosavadní systém zásobování za organizace armáda-sbor-divise se prováděl po linii armáda-divise a střelecký sbor v tomto systému fungo-

val jako řídící, kontrolní a koordinující orgán. Štáb týlu střeleckého sboru se staral jen o materiální zabezpečení sborových útvarů. Zrušením stupně střeleckého sboru jakožto orgánu kontrolního a koordinujícího a sborových útvarů zůstává systém zásobování armáda-divise nezměněn.

Zrušení stupně střeleckého sboru urychlí vlastní provádění a plánování všech materiálních opatření týlu z toho důvodu, že bude sladěno plánování týlu s plánováním vševojskových štábů, které dříve plánovaly po linii armáda-sbor-divise, kdežto týl po linii armáda-divise, čímž docházelo k tomu, že týl armády musel vyčkávat na upřesnění svých plánů rozhodnutím velitelů střeleckých sborů, zejména v otázkách učlenění bojové sestavy střeleckých sborů. Plánování materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení svazků bude moci být zahájeno ihned po vydání rozhodnutí velitele armády jako konečného podkladu.

V souvislosti s vytvořením svazků a větších organických útvarů dělostřelectva bude usnadněno plánování a přísun munice podle plánu použití dělostřelectva a jeho rozmístění, protože náčelník týlu armády bude moci tyto otázky projednávat přímo s velitelem dělostřelectva armády a s veliteli dělostřeleckých divisí.

Zároveň se zaváděním nové speciální techniky přímo do organizace svazků i armády se rozšíří i úkoly některých zásobovacích služeb, jako na příklad zásobování vrtulníků leteckým benzinem.

Při dosavadním způsobu spojení technickými pojítky měl štáb týlu armády spojení se svazky prostřednictvím VS tří střeleckých sborů. V nové organizaci vševojskové armády bude třeba k udržení nepřetržitosti a přímého spojení týlového velitelského stanoviště armády s týlovými velitelskými stanovišti divisí vysoce výkonných radiových prostředků, nejlépe směrového spojení ke každému svazku. Proto bude třeba provést reorganizaci spojovacích jednotek u týlu na obou stupních a zrevidovat od základu dosavadní způsob spojení.

Vliv nového složení armády na operační normy týlu v hlavních druzích boje

Nové složení armády se odrazí v organizaci armádního týlu za útočné operace v těchto změnách:

Snížení počtu divisí v prvním sledu armády se projeví nejen v užším útočném pásmu armády, ale bude mít zpravidla vliv na šířku celého armádního týlového prostoru.

Hloubka armádního týlového prostoru bude závislá na členění sestavy armády do hloubky, na prostoru rozmístění druhého sledu frontu a na řadě dalších činitelů, které bylo nutno brát v úvahu za dosavadní organizace armády, jako na příklad železniční situace. Přes to, že tyto otázky nejsou dosud ujasněny po operační stránce, lze předpokládat, že vzhledem k zúžení armádního týlového prostoru a k požadavkům decentralizace armádních týlových útvarů a zařízení nebude možno zkracovat za útočné operace hloubku armádního týlového prostoru a bude nutno dodržovat dosavadní normy.

Rovněž zásady pro organizaci armádní zásobovací základny (AZZ), armádní nemocniční základny (ANZ), silničního a železničního zabezpečení zůstanou nedotčeny. V průběhu útočné operace budou tvořeny sledy ANZ a čelních oddělení AZZ jako dosud s tím rozdílem, že celkový

objem materiálu a počet lůžek vyčleňovaných do těchto zařízení bude vzhledem k sníženým počtům armády nižší.

Stanovení úkolů armády do menší hloubky, jakož i zkrácení doby trvání armádní operace bude pro týl ulehčením.

Výhody vyplývající ze zrušení stupně střeleckých sborů při plánování materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení útočné operace byly již zdůrazněny.

V obranné operaci bude mít podstatný vliv na organizaci armádního týlu ta skutečnost, že se hloubka operačního učlenění zkracuje. Z toho důvodu bude nutno přiblížit k vojskům jak některé druhy zásob materiálních prostředků, tak i některé týlové útvary a zařízení zabezpečující vojska přímo.

Za situace, že armáda v prvním sledu frontu bude vytvářet podmínky k provedení frontového protiúderu, lze očekávat, že v některých případech bude provádět část materiálních opatření ve prospěch druhého sledu frontu. Za těchto podmínek bude nutno vyvinout těsnou součinnost s týlem armády v druhém sledu frontu jak v otázkách materiálních opatření, tak i v organizaci armádního týlového prostoru, počínaje již umístěním AZZ, stanovením železničního úseku armády a p., vzhledem k prostorům rozmístění i požadavkům druhého sledu frontu. V souvislosti s tím bude štáb týlu častěji než dosud usměrňován týlem frontu.

Závěrem lze říci, že konečné theoretické závěry, pokud jde o změny v organizaci týlu a v materiálním, technickém a zdravotnickém zabezpečení, vyplývající z nové organizace vševojskové armády, bude možno učinit teprve po vyjasnění otázek její nové organizace, uskupení této armády, jakož i rozpracování problematiky druhého sledu frontu po operační stránce.

Zvláštnosti organizace velení a řízení týlu

Velení a řízení týlu na stupni armády bude sice po zrušení střeleckých sborů operativnější, ale bude klást na štáb týlu armády zvýšené požadavky vzhledem na větší počet svazků a útvarů, jejichž materiální technické a zdravotnické zabezpečení budou přímo řídit. Kromě toho bude nutno vytvářet z příslušníků štábu týlu armády skupiny k řízení materiálního zabezpečení svazků vedoucích boj na samostatném směru a p. Zároveň bude třeba vyřešit řízení materiálního zabezpečení svazků v druhém sledu armády, neboť tu požadavek jednotného velení po zrušení střeleckých sborů zůstává nevyřešen. Vzhledem k těmto skutečnostem by se zdálo, že štáb týlu armády a jednotlivá odborná oddělení služeb nebudou stačit plnit všechny úkoly spojené s řízením a velením týlu v dosavadní organizaci. Při podrobném rozebrání úkolů, které z nové organizace armády vyplynou pro řídicí orgány týlu, dospějeme však k závěru, že týl armády tyto úkoly až dosud plnil téměř ve stejném rozsahu a že po vyřešení některých otázek dokumentace nebude třeba se zásadními změnami v počtech štábu týlu armády počítat.

Nové cesty bude nutno hledat ve způsobu a formě předávání hlavních dokumentů vojskům. Za dosavadní organizace armády bylo na příklad pořizování výpisů z týlového rozkazu a z odborných nařízení armády velice pracné a znamenalo velkou časovou ztrátu pro některé důstojníky štábu i odborné funkcionáře služeb. Počet těchto výpisů se zrušením

stupně sborů a dalším zvětšením počtů armádních útvarů ještě zvýší. Štáb týlu armády stojí tedy před stejnými problémy jako vševojskový štáb a štáby druhů vojsk. Vydat týlový rozkaz svazkům a útvarům v plném znění není možné pro utajení zámyslu operace, i když by pak problém byl vyřešen pořízením potřebného počtu průpisů. Domníváme se, že do doby, než bude týl vybaven moderními prostředky sdělovací techniky, odpovídající všem požadavkům utajení, bude nutno řešit seznamování podřízených s dokumenty tohoto druhu prostřednictvím směrových důstojníků, protože dosavadní způsob je vzhledem k soudobým požadavkům operace zaostalý.

V souvislosti s touto otázkou máme za to, že na stupni armády je zároveň možno uvažovat o sloučení dosud samostatných automobilních dopravních praporů a vytvořit u armády dopravní pluk. Tuto centralisaci by umožňoval nižší početní stav dopravních prostředků u praporů a bylo by možno lépe organisovat výcvik doplňků řidičů, manévry prostředky v rámci pluku, využití dilen i samých vozidel a p. Štáb tohoto pluku by převzal část povinností 2. oddělení štábu týlu armády, zejména v rozpracování plánů přísunů v otázkách určování úhrady vozidel. Personální úhrada štábu pluku mohla by být provedena na úkor nynějších štábů praporů. Požadavek rychlého obnovování železnice i silniční sítě zůstává nadále problémem. K jejich obnově bude třeba využívat všech mechanizačních prostředků. Zařazením těžkých vozidel do organisace armádního týlu naopak vzrostou úkoly silničního vojska na obnovu a budování cest nových, zvláště v tom smyslu, že počínaje cestami typu D a E nebudou tyto cesty způsobitelné k obousměrnému provozu. Je proto třeba zaměřit se na obnovu silnic systémem konstrukčních prvků a prefabrikátů i chemickou stabilisací terénních cest, které odpovídají požadavkům únosnosti i poměrně rychlého tempa obnovy.

Přenesení těžiště velení z VPS na VS bude řízení a velení týlu usnadňovat, neboť zprávy o situaci na frontě jsou týlu na VS přístupnější než na VPS, jak o tom svědčí zkušenosti z posledních cvičení.

Současně se zvýšením pravomoci velitelů svazků při zasazování druhých sledů svazků, záloh a přemísťování VS a VPS bude nutno v obdobných otázkách zvýšit pravomoc náčelníků týlu svazků.

Z á v ě r

Novou organisací vševojskové armády a zrušením střeleckých sborů bude dosaženo operativnosti v řízení materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení armády. Snížením počtu osob a techniky vševojskové armády dojde rovněž k podstatnému ulehčení v zásobovací a odsunové péči armády o podřízené svazky a útvary.

Theoretické otázky organisace týlu a materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení vševojskové armády v různých druzích bojové a operační činnosti vojsk vševojskové armády bude lze rozpracovat po vyřešení některých otázek po operační stránce, jako na příklad operační uskupení armády v hlavních druzích operací, rozpracování problému armády v druhém sledu frontu a součinnosti s ní atd.

Nová organisace armády si vyžádá četná kádrová i organizační opatření v rámci týlu jak u armády, tak i u svazků a útvarů.